

$$\begin{array}{r} \text{Ex. } 7203 \mid 19208 \mid 2 \\ \quad \quad \quad \mid 14406 \mid \\ \quad \quad \quad \mid 4802 \mid 7203 \mid 1 \\ \quad \quad \quad \mid 4802 \mid \\ \text{ft. gem. div. } 2401 \mid 4802 \mid 2 \\ \quad \quad \quad \mid 4802 \mid \end{array}$$

Ett decimalbråk förvandlas till allmänt bråk, om nämnaren utifrån och bråket förkortas t. ex. $0,_{125} = \frac{125}{1000} : 5 = \frac{25}{200} : 5 = \frac{5}{40} : 5 = \frac{1}{8}$.

Ur decimalbråket rent periodiskt, toges första perioden med lika många nior till nämnare, som den har siffror, hvarefter förkortningen verkställes så långt sse kan; t. ex. $0,_{33333} = \frac{3}{10} = \frac{3 \cdot 3}{10 \cdot 3} = \frac{9}{30}$.

Ur decimalbråket icke rent periodiskt, d. v. s. om andra siffror gå före de beständigt lika återkommande, så dragas de siffror, som föregå, från det tal, hvilket bildas af dessa till sammans med första perioden; resten är täljare till lika många 9-or som periodens siffror och lika många nollor som siffror före perioden t. ex. $0,_{83333} = \frac{83}{100} = \frac{83 \cdot 11}{100 \cdot 11} = \frac{913}{1100}$.

Pröfning sker genom att åter förvandla det allmänna bråket till decimalbråk.

Öfningsexempel.

81. $0,_{625}$.	84. $0,_{66666}$...	87. $0,_{16666}$...
82. $0,_{1275}$.	85. $0,_{545454}$...	88. $0,_{58333}$...
83. $0,_{8625}$.	86. $0,_{324324}$...	89. $0,_{325656}$...

7. Trene bråk göras liknämniiga, om det ena bråket förlänges med det andra bråkets nämnare och tvärtom; men om nämnare hafva gemensamma faktorer, förkortas de sin emellan först så långt sse kan, hvarefter förlängningen verkställes med den återstående faktorn (qvoten), t. ex. $\frac{1}{2}, \frac{3}{4}, \frac{5}{6} = \frac{1}{2}, \frac{3}{2}, \frac{5}{3} = \frac{3}{6}, \frac{9}{6}, \frac{10}{6}$.

Öfningsexempel.

90. $\frac{1}{2}, \frac{3}{4}, \frac{5}{6}$.	93. $\frac{5}{6}, \frac{11}{12}$.	96. $\frac{4}{7}, \frac{5}{8}$.	99. $\frac{9}{21}, \frac{11}{34}$.
91. $\frac{2}{3}, \frac{5}{6}, \frac{7}{8}$.	94. $\frac{7}{12}, \frac{5}{18}$.	97. $\frac{2}{6}, \frac{4}{9}$.	100. $\frac{13}{54}, \frac{17}{72}$.
92. $\frac{3}{4}, \frac{5}{6}, \frac{7}{8}$.	95. $\frac{4}{9}, \frac{5}{12}$.	98. $\frac{5}{12}, \frac{13}{18}$.	101. $\frac{7}{24}, \frac{5}{36}$.

8. Mera bråk göras liknämniiga, om alla nämnarne uppdelas i primfaktorer och hvarje primfaktor toges så många gånger, som han mest ingår i någon af nämnarne, hvarefter hvarje bråk förlänges med produkten af alla de primfaktorer, som saknas i dess nämnare; t. ex. $\frac{4}{8}, \frac{5}{12}, \frac{7}{16}, \frac{11}{18} = \frac{4 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3}{4 \cdot 8} : \frac{3}{4} \times \frac{12}{3} : \frac{8}{8} \times \frac{8}{8} : \frac{7}{12} \times \frac{4}{4} : \frac{11}{18} \times \frac{3}{3} = \frac{36}{48}, \frac{55}{48}, \frac{77}{48}, \frac{11}{48}$.

Öfningsexempel.

102. $\frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{4}, \frac{5}{6}$.	107. $\frac{8}{15}, \frac{7}{18}, \frac{4}{27}, \frac{5}{36}, \frac{7}{36}$.
103. $\frac{1}{3}, \frac{5}{6}, \frac{7}{9}, \frac{11}{12}$.	108. $\frac{1}{5}, \frac{4}{9}, \frac{7}{16}, \frac{11}{37}, \frac{4}{48}$.
104. $\frac{1}{4}, \frac{7}{8}, \frac{5}{9}, \frac{12}{15}$.	109. $\frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \frac{1}{7}$.
105. $\frac{1}{5}, \frac{1}{15}, \frac{2}{9}, \frac{11}{45}$.	110. $\frac{1}{8}, \frac{1}{9}, \frac{1}{10}, \frac{1}{11}, \frac{1}{12}, \frac{1}{24}$.
106. $\frac{5}{6}, \frac{7}{15}, \frac{12}{9}, \frac{13}{36}$.	

Allmänna bråks addition och subtraktion.

Bråken göras först liknämniiga, sedan adderas eller subtraheras täljarna; nämnaren bibehålles. Blifver summan af täljarna större än nämnaren, förvandlas den till helt eller blandadt tal. Ur bråket i minnen mindre än i subtrahenden, så lånas 1 af de hela och lägges till det mindre bråket; det blandade tal, som dermid uppkommer, förvandlas till rent bråk, hvarefter subtrahendens täljare drages från minuendens. För öfrigt adderas och subtraheras de hela särskildt.

Öfningsexempel.

- En landtbrukare eger $\frac{1}{2}$ mantal säteri, $\frac{2}{3}$ mantal fräse och $\frac{5}{8}$ mantal kronofatte; huru många mantal till hoga?
- Deras hoda han bortarrenderat $\frac{1}{2}$ mantal fräse och $\frac{3}{8}$ mtl kronofatte; huru stort hemmantal brukade han sjelf?
- Albert sådde $\frac{1}{4}$ tunna hvete, $2\frac{1}{2}$ tunnor råg, $1\frac{1}{2}$ tunna korn och $15\frac{3}{4}$ tunnor hafre; huru stort var hela utädet?
- Emilie kemade första veckan i en månad $7\frac{1}{2}$ skålpund smör, andra veckan $7\frac{3}{4}$ skålp., tredje veckan $8\frac{1}{4}$ skålp. och fjärde veckan $8\frac{3}{4}$ skålp.; huru mycket till sammans under månaden?
- Fyra bönder leverera kronotonde. August eger $\frac{1}{8}$ mantal och lennar $5\frac{1}{4}$ fappar; Karl eger $\frac{3}{4}$ mantal och lennar $10\frac{3}{4}$ fappar; Johan eger $\frac{2}{3}$ mantal och lennar $21\frac{1}{4}$ fappar, och Klas eger $\frac{5}{6}$ mantal och lennar $26\frac{3}{4}$ fappar; a) huru många mantal ega de 4 bönderna till sammans? b) Huru mycket kronotonde till hoga?

116. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	126. $1\frac{1}{2} + 4\frac{5}{8} + 2\frac{7}{12} + 7\frac{5}{16} + 5\frac{7}{24}$.
117. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	127. $6\frac{3}{8} + 5\frac{3}{4} + 7\frac{5}{8} + 9\frac{5}{8} + 3\frac{3}{8}$.
118. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	128. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4} + 6\frac{1}{2} + 3\frac{3}{8}$.
119. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	129. $7\frac{1}{9} + 1\frac{5}{6} + 3\frac{3}{4} + 2\frac{5}{8} + 7\frac{2}{3}$.
120. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	130. $3\frac{1}{8} + 4\frac{3}{8} + 8\frac{1}{4} + 1\frac{3}{8} + 4\frac{2}{3}$.
121. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	131. $1\frac{1}{2} + 2\frac{1}{4} + 3\frac{3}{8} + 1\frac{7}{8} + 3\frac{5}{8}$.
122. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	132. $1\frac{1}{8} + 1\frac{6}{8} + 7\frac{7}{8} + 5\frac{5}{8} + 7\frac{0}{8}$.
123. $1\frac{1}{2} + 5\frac{3}{4} + \frac{1}{2}$.	133. $3\frac{3}{8} + 3\frac{3}{8} + 5\frac{1}{4} + 7\frac{2}{8} + 1\frac{4}{4}$.
124. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	134. $4\frac{6}{8} + 1\frac{1}{8} + 1\frac{3}{8} + 1\frac{5}{8} + 1\frac{7}{8}$.
125. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$.	135. $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4} + 4\frac{5}{8} + 5\frac{9}{11} + 1\frac{5}{16}$.

136. $\frac{1}{2} - \frac{1}{3}$.	146. $1\frac{1}{2} - 2\frac{2}{3}$.	156. $3\frac{1}{2} - 2\frac{2}{3} + \frac{7}{12} + \frac{5}{8} - \frac{1}{16} + \frac{4}{9}$.
137. $\frac{1}{3} - \frac{1}{4}$.	147. $2\frac{1}{3} - 3\frac{2}{3}$.	$+ \frac{7}{8} - \frac{7}{8}$.
138. $\frac{1}{2} - \frac{1}{3}$.	148. $3 - 1\frac{5}{6}$.	157. $\frac{7}{8} + \frac{7}{8} + \frac{7}{8} + \frac{7}{8} + 17 + 9\frac{5}{8}$.
139. $\frac{1}{6} - \frac{1}{8}$.	149. $2\frac{1}{2} - 1\frac{7}{8}$.	$- 23\frac{5}{8} - 1\frac{1}{8}$.
140. $\frac{1}{5} - \frac{1}{6}$.	150. $1\frac{1}{3} - 1\frac{1}{2}$.	158. $45 - 1\frac{1}{2} - 2\frac{1}{3} - 3\frac{1}{4} - 4\frac{5}{8} -$
141. $\frac{2}{3} - \frac{3}{4}$.	151. $5\frac{1}{2} - 3\frac{3}{4}$.	$5\frac{5}{8} - 6\frac{1}{8} - 5\frac{5}{8}$.
142. $\frac{3}{4} - \frac{4}{7}$.	152. $7\frac{1}{3} - 6\frac{1}{4}$.	159. $37\frac{1}{4} + 24\frac{3}{4} + 16\frac{3}{4} + 4\frac{1}{2} + 5\frac{5}{6}$
143. $\frac{1}{2} - \frac{1}{3}$.	153. $5\frac{3}{4} - 3\frac{3}{4}$.	$- 7\frac{1}{2} - 8\frac{3}{4} - 9\frac{5}{6}$.
144. $\frac{7}{12} - \frac{1}{4}$.	154. $6\frac{5}{8} - 4\frac{1}{3}$.	160. $18\frac{1}{2} - 9\frac{1}{2} + 8\frac{1}{2} - 7\frac{3}{8} + 5\frac{3}{8}$
145. $\frac{7}{8} - \frac{1}{2}$.	155. $5\frac{3}{4} - 2\frac{3}{4}$.	$- 11\frac{1}{8} + 15\frac{3}{8} - 12\frac{7}{10}$.